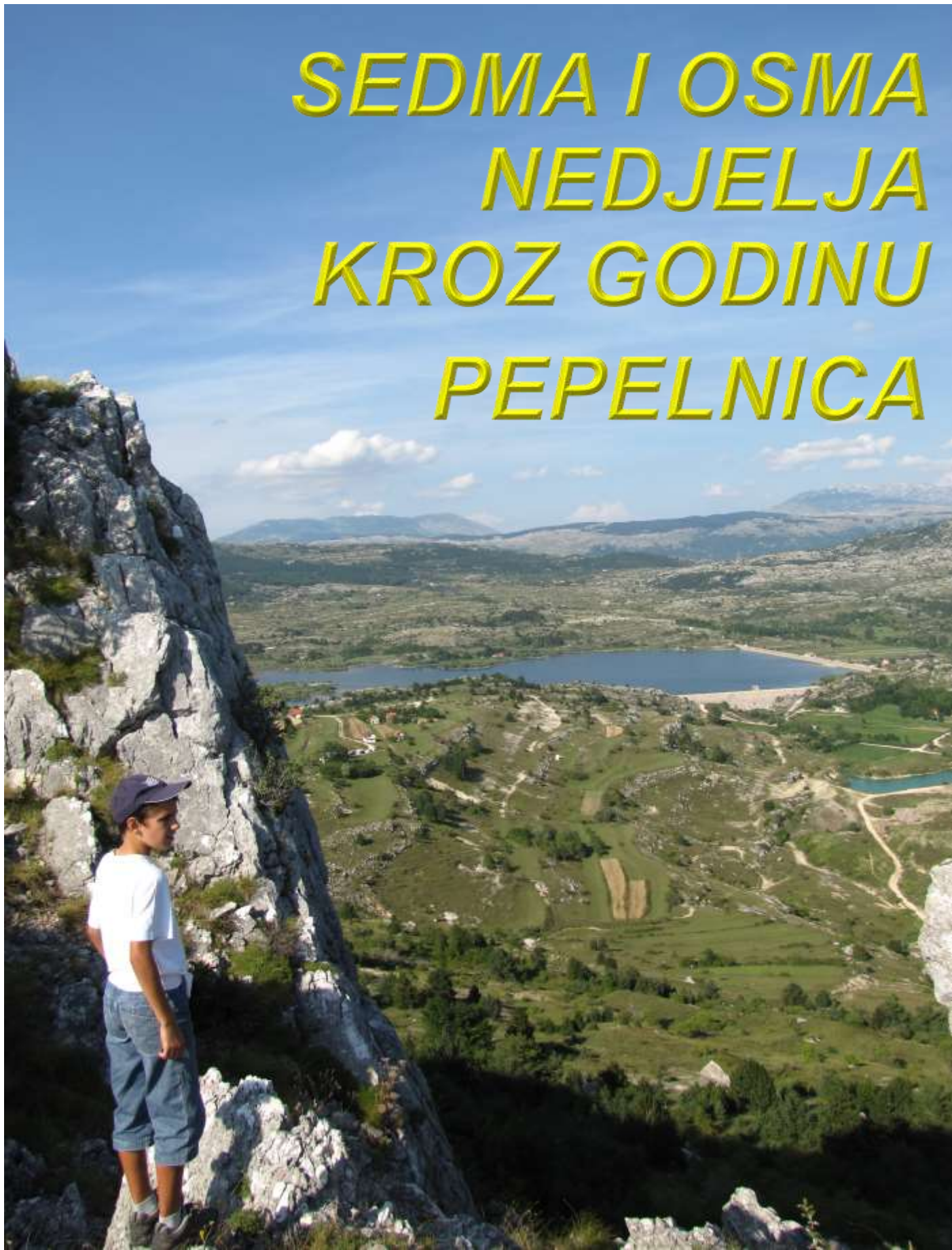


# *mihael*

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

## *SEDMA I OSMA NEDJELJA KROZ GODINU PEPELNICA*



# mihael

7/ 2019.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE  
SV. MIHAELA ARKANĐELA  
MUP - SJEDIŠTE I  
RAVNATELJSTVO POLICIJE**  
Godište XIV. (2019.), broj 7-8 (388-9)  
VII. I VIII. NEDJELJA KROZ GODINU,  
PEPELNICA  
24. veljače 2019.

Kontakt:  
**o. Stjepan Harjač**, policijski kapelan  
tel.: 22 712, 84 048;  
e-mail: [sharjac@mup.hr](mailto:sharjac@mup.hr)

**Vinko Bakula**, pomoćnik kapelana  
tel.: 88 853, 82 805;  
e-mail: [vbakula@mup.hr](mailto:vbakula@mup.hr)

Vinko Bakula, *Panorama Tribistova*, detalj

## VELJAČA - OŽUJAK

|            |            |  |
|------------|------------|--|
| <b>Ned</b> | <b>24.</b> | <b>VII. NEDJELJA KROZ GODINU</b><br>Montan; Goran; Modest; Sergije |
| Pon.       | 25.        | Donat Zadarski; Viktorin; Hrvoje                                   |
| Uto.       | 26.        | Aleksandar; Branimir; Sandra                                       |
| Sri.       | 27.        | Gabriel od Žalosne Gospe; Tugomil                                  |
| Čet.       | 28.        | Roman; Teofil; Bogoljub; Vikica                                    |
| Pet.       | 1.         | Albin; Hadrijan; Jadranko; David                                   |
| Sub.       | 2.         | Lucije; Čedomil; Iskra; Ines                                       |
| <b>Ned</b> | <b>2.</b>  | <b>VII. NEDJELJA KROZ GODINU</b><br>Kunigunda; Marin; Kamilo       |
| Pon.       | 4.         | Kazimir; Eugen; Natko  |
| Uto.       | 5.         | Euzebij; Teofil; Vedran  |
| Sri.       | 6.         | ČISTA SRIJEDA – PEPELNICA  |
| Čet.       | 7.         | Perpetua i Felicita; Ruža  |
| Pet.       | 8.         | Ivan od Boga; Ivša; Boško  |
| Sub.       | 9.         | Franciska Rimska; Franjka; Fanika                                  |

|  |    |
|--|----|
| MEDITACIJA<br><i>Mladi zidar</i>   | 3  |
| <b>SLUŽBA RIJEČI - VII. NEDJELJA KROZ<br/>GODINU</b>                             |    |
| UVOD U ČITANJA<br><i>Isusovo zlatno pravilo</i>                                  | 4  |
| ČITANJA<br><i>Budite milosrdni<br/>kao što je milosrdan Otac vaš</i>             | 6  |
| HOMILIJA<br><i>Drugi obraz</i>   | 8  |
| <b>SLUŽBA RIJEČI -VIII. NEDJELJA KROZ<br/>GODINU</b>                             |    |
| UVOD U ČITANJA<br><i>Donositi dobre plodove</i>                                  | 4  |
| ČITANJA<br><i>Iz obilja srca usta govore.</i>                                    | 6  |
| HOMILIJA<br><i>Dobrota sakrivena u dubini srca</i>                               | 8  |
| <b>SLUŽBA RIJEČI -PEPELNICA</b>  |    |
| UVOD U ČITANJA<br><i>Pokora</i>  | 4  |
| ČITANJA<br><i>Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti,<br/>uzvratit će ti.</i>        | 6  |
| HOMILIJA<br><i>Pepelnica</i>   | 8  |
| <b>KATEHEZA</b><br><i>Papa Franjo</i><br><i>Amoris laetitia - Radost ljubavi</i> | 10 |
| <i>Hrvatska marijanska svetišta</i><br>Svetište Blažene Djevice Marije na Trsatu | 14 |
| <i>Mali vjeronaučni leksikon</i>   | 16 |
| <b>PRIČA</b><br><i>Drvosječino oko</i>   | 17 |
| <b>NAJAVA</b><br><i>Duhovne vježbe</i><br><i>Bračni susret</i>                   | 18 |
| <b>NAŠI POKOJNI</b>  | 20 |

## Mladi zidar

*Ne sudite ...*

**N**eki je mladi zidar radio na uklanjanju porušenih kuća koje je trebalo obnoviti. U jednom trenutku, odvajajući žbuku, spazi da je opeka na tom mjestu zamijenjena knjigom. Bijaše to pozamašan svezak koji je bio pomno zazidan. Zidar postade znatiželjan: kakva bi to knjiga bila zazidana? Pogledavši bolje, uvjeri se da je to Biblija. Tko bi znao kako je ovamo dospjela...

Mladi zidar nikad se nije odveć zanimao za religiozna pitanja, ali je za vrijeme podnevnog odmora počeo prelistavati nađenu Bibliju.

Pročitao je još koji redak uvečer kad se vratio kući, i isto tako sljedećih večeri. Malo-pomalo otkrio je riječi koje je Bog uputio upravo njemu. Njegov se život izmijenio. Dvije godine kasnije, njegova je tvrtka preuzela posao u Arabiji. Tamo su radnici bili raspoređeni po dvojica u sobici. Jedne večeri sudrug našeg zidara, vidjevši da ovaj nešto čita, upita:

- Što to čitaš?
- Bibliju, odgovori ovaj.
- Ah, u Bibliji su same izmišljotine! Znaš da sam ja jednu takvu Bibliju zazidao u neku kuću blizu Milana. Baš sam radoznao hoće li ikada odande izaći!

Mladi zidar iznenađeno pogleda svoga druga.

- A što ako ti ja pokažem upravo tu Bibliju?
- Prepoznao bih je jer sam je označio.

Mladi zidar pruži mu svoju Bibliju upitavši:

- Prepoznaješ li svoj znak?

Sudrug uze Bibliju i vidljivo se uzbuđi. Bila je to upravo ona Biblija koju je zazidao govoreći kolegama:

- Baš me zanima hoće li ikada odavde izaći!

Mladi zidar se nasmiješi:

- Kako vidiš, izašla je i pronašla te.

## Isusovo zlatno pravilo

### David

Prva i Druga knjiga o Samuelu u početku su činile jednu cjelinu. Prvi grčki prijevod Biblije razdvojio ih je na dvije knjige, a to su kasnije prihvatili i latinski prijevodi. Ne zna se tko je njihov pisac. Nazvane su tako jer prate Samuela koji je pomazao prva dva izraelska kralja. Knjige opisuju vrijeme od svršetka vladavine sudaca do posljednjih dana kralja Davida (oko 1075. - 975. g. pr. Kr.)

Prva knjiga o Samuelu dijeli se na tri dijela. Prvi govori o proroku Samuelu (1Sam 1-7), drugi dio govori o odnosu Samuela i kralja Šaula (1Sam 8-15), a treći o odnosu Šaula i Davida (1Sam 16-31).

Ovonedjeljno čitanje opisuje Davidovo bježanje od Šaula i pokušaj pomirenja. Šaul je gonio Davida s tri tisuće, a uz Davida je bilo šesto vojnika. David se po noći s pratiocem Abišajem ušuljao u Šaulov šator i premda ga je mogao ubiti i riješiti se progona, to nije učinio. Uzeo je koplje i vrč kao dokaz za to. Nije usudio "dići ruku na pomazanika Gospodnjeg". Nadao se da će na takav način Bog njemu iskazati milosrđe. David se uzdao u Božju dobrotu i nastojao je tu dobrotu vjernički živjeti. Tu je David pomalo novozavjetan.

### Novi Adam

Nastavljamo pratiti Pavlov nauk o uskrsnuću tijela. Još uvijek raspravlja s protivnicima nauka o uskrsnuću. Na pitanje o načinu uskrsnuća, jer tijela pokojnika istrunu u zemlji, odgovara opisom sijanja i klijanja „Što siješ, ne oživljuje ako ne umre“(15,36). Sije se tijelo naravno, uskršava tijelo duhovno“(15,44).

U današnjem čitanju Pavao nasuprot Isusu stavlja Adama. Pavao je bio židovski teolog, i sukladno tadašnjoj židovskoj teologiji smatra da će svršetak svijeta biti sličan njegovom početku. „Prvi čovjek je od zemlje, zemljan“ prenio je na ljude svoju ljudsku narav, svoju smrtnost i svoju grješnost. „Drugi čovjek je s neba“. Krist je Novi Adam koji ljudima daruje novi život i vraća im ono što su izgubili u prvom Adamu.

### Ljubav

Evandeosko čitanje možemo podijeliti na dvije glavne teme. U prvoj se govori o ljubavi prema neprijateljima, a u drugoj o načinu i razlozima iskazivanja milosrđa.

Za razliku od prošlonedjeljnog evanđelja gdje se Isus obratio samo učenicima, u ovonedjeljnom, obraća se svim slušateljima.



Marc Chagall, *David*, <https://www.wikiart.org>

Potaknut vjerojatno progonima prvih kršćana u kojima su progonjeni znali biti i ljuti i u napasti mržnje i osvete prema progoniteljima, ili su bili u napasti prikrivati pripadnost Crkvi, evanđelist donosi Isusove riječi o ponašanju njegovih učenika. Slušateljima odgojenim na starozavjetnom Zakonu odgovaranja istom mjerom, i zapovijedi o ljubavi prema bližnjemu, a mržnji neprijatelja, Isusove riječi zacijelo su zvučale začudno i paradoksalno.

Zapovijed ljubavi prema neprijatelju izraz je Isusove osude svakoga nasilja. On ne vjeruje da nasilja i prevrati mogu napraviti pomak na bolje. Isus traži promjenu srca kao početak promjene na bolje cijeloga svijeta.

Unatoč zapovijedi ljubavi prema neprijatelju, moramo primijetiti da ni Isus u tome „nije bio potpuno dosljedan“. Na udarac na suđenju nije okrenuo drugi obraz, nego je upozorio na nepravdu i neopravdanost tog udarca. Time je i nas

uputio da pokažemo da znamo da nam je nanesena nepravda, ali da ne moramo odgovoriti nasiljem.

Druga tema današnjeg čitanja je milosrđe, način iskazivanja i razlozi milosrđa. Na samom početku, Isus veli: „kako želite da ljudi vama čine, tako činite i vi njima.“ To Isusovo zlatno pravilo razlikuje se od svih drugih zlatnih pravila. Nije dovoljno izbjegavati čine koje sami ne želimo iskusiti na sebi, nego treba pozitivno djelovati, činiti ono što sami priželjkujemo od drugih prema sebi.

Ljubav prema neprijateljima i milosrđe prema onima koji to „ne zaslužuju“ znak je razlikovanja Isusovih učenika od onih koji to nisu.

Prvo čitanje: 1 Sam 26, 2.7-9.12-13.22-23

*Gospodin te predao u moje ruke,  
ali ja nisam htio dići ruke na tebe*

## Čitanje Prve knjige o Samuelu

**U** one dane:  
Ustade Šaul i siđe u pustinju Zif, a s njim tri tisuće izabраних Izraelaca, da traži Davida u pustinji Zifu.

David i Abišaj dopriješe noću do vojske: i gle, Šaul ležaše i spavaše u taboru, a koplje mu kod uzglavlja zabodeno u zemlju. Abner i vojnici ležahu oko njega.

Tada Abišaj reče Davidu: „Danas ti je Bog predao u ruke tvoga neprijatelja. Zato sada dopusti da ga njegovim vlastitim kopljem pribodem za zemlju, jednim jedinim udarcem, drugoga mi neće trebati.“ Ali David odgovori Abišaju: „Nemoj ga ubijati! Jer tko će dignuti ruku svoju na pomazanika Gospodnjeg i ostati nekažnjen?“

Nato David uze koplje i vrč za vodu što su bili kod Šaulova uzglavlja i oni odoše. Nitko nije ništa vidio ni opazio, nitko se nije probudio, nego su svi spavali jer bijaše na njih pao dubok san od Gospodina.

David prijeđe na drugu stranu i stade na vrh gore, podaleko, tako da je među njima bio velik prostor. I viknu David: „Evo kraljeva koplja, neka dođe jedan od momaka i neka ga uzme! A Gospodin će vratiti svakome po njegovoj pravdi i njegovoj vjernosti: danas te Gospodin bijaše predao u moje ruke, ali nisam htio dići ruke svoje na pomazanika Gospodnjega.“

**Riječ Gospodnja**

Otpjevni psalam: Ps 103,1-4.8.10.12-13

*Milosrdan je i milostiv Gospodin*

**B**lagoslavlaj, dušo moja, Gospodina  
i sve što je u meni,  
sveto ime njegovo!

Blagoslavlaj, dušo moja, Gospodina  
i ne zaboravi dobročinstava njegovih!

\*\*\*\*\*

On ti otpušta sve grijehе tvoje,  
on iscjeljuje sve slabosti tvoje;  
on ti od propasti izbavlja život,  
kruni te dobrotom i nježnošću.

\*\*\*\*\*

Milosrdan je i milostiv Gospodin,  
spor na srdžbu i vrlo dobrotiv.  
Ne postupa s nama po grijesima našim  
niti nam plaća po našim krivnjama.

\*\*\*\*\*

Kako je istok daleko od zapada,  
tako udaljuje od nas bezakonja naša.  
Kako je otac nježan prema sinovima,  
tako je Gospodin nježan  
prema onima što ga se boje.

\*\*\*\*\*

**Drugo čitanje:** 1Kor 15,45-49

*Kao što smo nosili sliku zemljanoga,  
nosit ćemo i sliku nebeskoga*

## Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

**B**raćo!  
Prvi čovjek, Adam, postade živa duša,  
posljednji Adam - duh životvorni.  
Ali ne bi najprije duhovno,  
nego naravno pa onda duhovno.  
Prvi je čovjek od zemlje, zemljan;  
drugi čovjek - s neba.  
Kakav je zemljani  
takvi su i zemljani,  
a kakav je nebeski  
takvi su i nebeski.  
I kao što smo nosili sliku zemljanoga,  
nosit ćemo i sliku nebeskoga.

**Riječ Gospodnja**

**Evandjelje:** Lk 6,27-38

*Budite milosrdni  
kao što je milosrdan Otac vaš*

## Početak svetog Evandjelja po Luki

**U**ono vrijeme:  
Reče Isus svojim učenicima:  
„Vama koji slušate velim: Ljubite svoje  
neprijatelje, dobro činite svojim  
mrziteljima, blagoslivljajte one koji vas  
proklinju, molite za one koji vas  
zlostavljaju. Onomu tko te udari po  
jednom obrazu pruži i drugi, i onomu tko ti  
otima gornju haljinu ne krati ni donje.  
Svakomu tko od tebe ište daji, a od onoga  
tko tvoje otima ne potražuj. I kako želite da  
ljudi vama čine, tako činite i vi njima.

Ako ljubite one koji vas ljube, kakvo li  
vam uzdarje? Ta i grešnici ljube ljubitelje  
svoje. Jednako tako, ako dobro činite  
svojim dobročiniteljima, kakvo li vam  
uzdarje? I grešnici to isto čine.

Ako pozajmljujete samo onima od kojih  
se nadate dobiti, kakvo li vam uzdarje? I  
grešnici grešnicima pozajmljuju da im se  
jednako vrati.

Nego, ljubite neprijatelje svoje. Činite  
dobro i pozajmljujte ne nadajući se odatle  
ničemu. I bit će vam plaća velika, i bit ćete  
sinovi Svevišnjega jer je on dobrotivi  
prema nezahvalnicima i prema opakima.

Budite milosrdni kao što je Otac vaš  
milosrdan.

Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne  
osuđujte i nećete biti osuđeni. Praštajte i  
oprostit će vam se. Dajte i dat će vam se:  
mjera dobra, nabijena, natresena,  
preobilna dat će se u krilo vaše jer mjerom  
kojom mjerite vama će se zauzvrat  
mjeriti.“

**Riječ Gospodnja**

## Drugi obraz

**N**astojimo li se u svom životu suobličiti Kristu ili se samo nazivamo njegovim učenicima, a slijedimo neka svoja pravila?

Isus nas često poziva na ono što nam se po našem ljudskom rasuđivanju čini nemogućim štoviše i nelogičnim. No on nas poznaje bolje nego mi sami sebe te u nama gleda onakvog čovjeka kakav svatko od nas tek treba postati.

Odazovimo se stoga njegovom pozivu kako bismo postigli puninu života.

Služba riječi 294/19

**N**e stvara li ovo evanđelje ljutnju i otpor? Nije li to slabost? Trebaju li kršćani biti slabići i kukavice i sve mirno podnositi? Ne suprotstaviti se onome tko ti čini zlo? U ovom svijetu je normalno pokazati lakat, šaku... već u vrtiću djeca znaju da se trebaju braniti kad ih netko napadne.

Isus kaže da se ne suprotstavljamo onom tko te udara, nije li to moral slabića?

Ljubi svoje neprijatelje, ne bližnje nego neprijatelje, nije li to potpuna besmislica? Kako mogu nešto osjećati prema onom tko me gazi i daje mi otkaz na poslu, kako mogu ljubiti takvog šefa?

Je li to stvarno moral za slabiće, propis kako se trebaju u takvim situacijama ponašati?

Ako te netko udari po desnom obrazu okreni mu i drugi. Ljudi su većinom dešnjaci. Kad se nekoga udari desnom rukom, obično se udari po lijevom obrazu. Udarac po desnom obrazu je udarac kojim gospodar tuče roba udarajući ga vanjskim dijelom desne šake. Taj je udarac pridržan samo gospodaru, a rob je njegovo

vlasništvo: takav udarac znak je ne samo njegove dominacije nad robom nego i omalovažavanja i prijezira „ti ništa ne vrijediš...“

Isus pred velikim vijećem prije svoje smrti, nije okrenuo drugi obraz, na udarac jednostavno je odgovorio: *zašto me udaraš*. Nije, dakle, okrenuo drugi obraz. Ali jedno nije učinio, nije uzvratilo, *kao ti meni tako ja tebi, izbiješ li mi jedan zub ja ću tebi dva*. Ostao miran kod svog prava i ovdje smo u srži. Možeš me udarati, možeš me duboko poniziti, ali jedno nećeš napraviti da te ja promatram kao neprijatelja i da ti uzvratim na isti način. To ti neće uspjeti.

Za najtežih progona hrvatskoga stanovništva i rušenja njihovih kuća i svetinja, kardinal Kuharić je u svojoj propovijedi u Petrinji, na blagdan sv. Lovre 10. kolovoza 1991., pozvao: *„Ako je moj protivnik spalio moju kuću, ja neću zapaliti njegovu! Ako je razorio moju crkvu, ja neću ni dirnuti njegovu, dapače, čuvat ću je. Ako je napustio svoj dom, ja neću ni igle uzeti iz njega! Ako je ubio moga oca, brata, sestru, ja neću vratiti istom mjerom nego ću poštovati život njegova oca, brata, sina, sestre!“*





Marc Chagall, *Le Christ et le peintre*, <http://www.museivaticani.va>

To nije stav slabića, nego stav snažne osobe: nećeš od mene stvoriti neprijatelja: ovo je upravo suprotno od morala i stava slabića. Ako uzvratim udarcem tada sam totalno neslobodan, reagiram kao drugi, on mene udara, ja onda njega. Ako me netko radosno susreće onda ću i ja njega tako susretati. Sloboda nekog čovjeka leži u tome da može prekinuti taj lanac i da može reći ne gledam te kao svog neprijatelja.

Je li stvarno ljubav prema neprijatelju utopija, nešto nemoguće, pretjerivanje?

Božja ljubav, agape, je bezuvjetna ljubav koja ne ovisi o stavu drugoga, prijateljskom ili neprijateljskom;

Kako mogu nešto osjećati prema onom tko mi da otkaz?

Ljubav nije u prvom redu stvar osjećaja nego odluke. *Ja sam se odlučio biti za tebe, bez obzira kako se ti prema meni ponašaš.* Sjećate si još vjenčanja: *ljubit ću te i poštovati sveg života svog, u dobru i zlu.* Kad dođu zla, teška vremena svađe i samoće, pa onda izgubimo plemenite i lijepe osjećaje prema supružniku, moja odluka ljubavi ostaje.

Isus na križu, mislite da je imao velike osjećaje kad su ga pljuvali, no on se odlučio biti za ljude također i u toj teškoj situaciji. *Oče, oprostí im jer ne znaju što čine!* Sveti Stjepan kad su ga kamenovali: *Ne uzmi im ovo za grijeh!*

Čuli smo na početku evanđelja da je rečeno *oko za oko zub za zub, kako ti meni tako ja tebi.* U kršćanskom životu je druga deviza: *kako Bog meni tako ja tebi.* To znači da moraš prije toga sam iskusiti Božju ljubav da je Bog za tebe makar si grešnik, makar si mu okrenuo leđa. I ako si to doživio tada tako čini i ponašaj se prema drugim ljudima i kad ti to teško pada sjeti se da te Bog ljubi bez uvjeta takav kakav jesi i to će ti dati snage da se ponašaš prema drugima kao Otac nebeski prema tebi.

## Donositi dobre plodove

### Sirah

Knjiga Sirahova podijeljena je u dva velika dijela od kojih se u prvome nalaze izreke i nauke Mudrosti (Sir 1,1 - 42,14), dok drugi dio izlaže ulogu Mudrosti u stvaranju i povijesti (Sir 42,15 - 50,26). Vrhunac prvog dijela nalazi se u 24. poglavlju Knjige u kojemu se nalazi poznata pjesma samohvale Mudrosti (24,1 -21). Mudrost je unutar Knjige Sirahove predstavljena kroz odnos s putem čovjekove spoznaje i s Mudročću koja proizlazi iz odnosa Zakonom (Sir 24,1 - 42,14).

Liturgijski tekst je iz ovog drugog dijela, a donosi nekoliko kraćih izreka povezanih s čovjekovim govorom. Sirah u više navrata i na drugim mjestima poučava svoje čitatelje o grijesima jezika. U ovom odlomku donosi pouku o ljudskom govoru kao odrazu govornikove osobe, jer je svjestan da postoji lažni, klevetnički i licemjerni govor čovjeka čovjeku.

Prva slika koju Sirah donosi vjerojatno je bila jasnija u vremenu kada se kruh pekao u kući. Slika sita vrlo je jasna. Kao što prilikom sijanja na sito mekinje ostaju, a brašno propada kroz sito, tako i razborit čovjek treba „prosijati“ svoj govor bližnjemu i govor bližnjega upravljen njemu.

Druga slika je iz civilizacije u kojoj su se upotrebljavale lončarske posude. Posudu načinjenu od gline lončar pečenjem osposobljava za upotrebu. I ljudi bi u međusobnom sporazumijevanju trebali

peći svoje riječi (poznata je narodna izreka: „Prvo ispeci, pa onda reci!“). Treća slika je iz voćarstva. Kad čovjek obradi voćku, tada ona donosi obilniji plod: „Tako i riječi čovjekove otkrivaju njegove osjećaje!“. Ova slika izriče povjerenje u ljudski govor i razgovor. Govornik bi cijelom svojom osobom trebao stajati iza svojih riječi. Posljednja opomena potiče da ne hvalimo nikoga prije nego li progovori, jer je govor ogledalo osobnosti. „Kušnja“ ovdje podrazumijeva priliku da govornik pokaže tko je i što namjerava.

### Pobjeda nad smrću

Tema smrti i života prevladava u ovom završnom odlomku poglavlja Prve poslanice Korinćanima o Kristovom uskrsnuću i uskrsnuću ljudi. Pavao se u ovom tekstu poziva na satirični usklik protiv smrti, navodeći dva starozavjetna proročka teksta (Iz 25,8; Hoš 13,14). Pavlov završni himan veliča Kristovu pobjedu nad smrću i zahvaljuje Bogu što kršćenicima već na zemlji daje udio u Kristovoj pobjedi nad smrću i grijehom. Značajne su riječi gdje Pavao citira Izaiju: „Pobjeda iskapi smrt“. Prijevod grčkog glagola *katapino* ima nekoliko značenja: „gutati, progutati, proždrijeti, uništiti“. Pavao ovdje želi naglasiti činjenicu buduće Božje pobjede nad zlom u svijetu koja se slavi kao nešto što se već dogodilo. Smrt koju pobjeda „guta“, ovdje je prikazana kao eshatološka gozba i simbolizira vječnu sreću. U sljedećem retku Pavao citira proroka Hošeu: „Gdje je, smrti, pobjeda tvoja? Gdje je, smrt, žalac tvoj?“. Dok je povijesnim čitateljima Hošea oko god. 730. pr. Kr.

prijetio smrću u ime Božje, Pavao pomoću njegova teksta veliča Kristovu pobjedu nad smrću. „Žalac smrti je grijeh“ odnosi se na ulogu Zakona u vremenu prije Krista. Zakon je davao spoznaju grijeha, ali ne i snagu za odupiranje grijehu. U tom vremenu Zakon je zaista bio „snaga grijeha“ jer Zakon prijeti smrću grešnicima. Krist je svojim pashalnim otajstvom dokinuo otrovni žalac smrti ispunivši vrijeme Zakona. Smrt više nije posljednja riječ u ljudskoj egzistenciji. Zato Apostol zahvaljuje Bogu koji „nam daje pobjedu po Gospodinu našem Isusu Kristu“. Već sada uskrsli Krist daruje klicu besmrtnosti onima koji mu se pridružuju krsnom vjerom. Ta vjera mora biti postojana, kao što Apostol i zaključuje: „Budite postojani, nepokolebljivi i obilujte svagda u djelu Gospodnjem znajući da trud vaš nije neplodan u Gospodinu“.

### **Trun i brvno**

**U** kontekstu čitavog Isusovog govora u nizini koji se čitao proteklih nedjelja, osim teme milosrđa i ljubavi, možda bi bilo dobro izdvojiti jedan redak iz današnjeg Evanđelja, a to je onaj koji kaže: „Nije učenik nad učiteljem“. Svi primjeri koje je Isus navodio i vidjeli smo ih prošle, ali i ove nedjelje, smjeraju u istome pravcu: biti poput Oca nebeskoga, učitelja par excellence. Biti učenik znači osobno pristajati uz Učitelja koji svoju veličinu vidi u služenju. On je mjera svim svojim sljedbenicima od koje ne smije odstupiti nitko kome se Isus u današnjem Evanđelju obraća.

Izravno se nastavljajući na evanđeoski tekst prošle nedjelje, u današnjem odlomku čitamo četiri različite izreke upućene Isusovim sugovornicima, zasigurno povijesno izrečene u posebnim prilikama, ali imaju zanimljive teme: ne biti slijepi predvodnici u zajednicama, ne čupati trun iz oka bližnjega dok je očito brvno u vlastitom oku, donositi dobar rod i odgovorno upotrebljavaju priliku za govor bližnjemu

Zanimljiva je izreka o trunu i brvnu, poznata i u rabinskim školama onoga vremena, a Isus je koristi kao opomenu protiv zloporabe bratske opomene. Svatko tko je zabrinut samo za moral drugih, a ne vidi vlastite grijehe, postupa nedosljedno. Drugim riječima, ako Bog ne osuđuje nas, iako imamo „brvna“ u moralnim očima, ni mi ne smijemo osuđivati bližnje koji imaju u očima samo trun. Prava vrijednost osobe vidi se na čovjekovu djelovanju prema vani. Slika stabla koje donosi dobre plodove u ovom kontekstu je jasna. Moguće je da je Luka ovakvom formulacijom Isusovih izreka mislio na krive učitelje u zajednici. Svatko je dužan donositi dobre plodove, a svoju dobrotu ne dokazivati samo riječima, nego i djelima. Posljednja izreka nadovezuje se na prethodnu i spominje ljudski govor (usp. prvo čitanje). „Dobar čovjek iz dobra blaga srca svojega iznosi dobro, a zao iz zla iznosi zlo. Ta iz obilja srca usta mu govore.“ Semitskim načinom izražavanja, srce označava čovjekove unutarnje jezgre. Židov srcem razmišlja, odlučuje i planira. Srce je moralno središte čovjeka

Prvo čitanje: Sir 27,4-7

*Nikoga ne hvali prije no što progovori.*

## Čitanje Knjige Sirahove

**K**ad se sito trese, mekinje ostaju:  
tako i nedostaci čovjekovi  
izbijaju u govoru njegovu.  
Lončarove posude peč iskušava,  
a čovjeka njegov govor.  
Obradu voćke očituje njezin plod:  
tako i riječi čovjekove  
otkrivaju njegove osjećaje.  
Nikoga ne hvali prije no što progovori  
jer govor je kušnja ljudi.

### Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 92, 2-3.13-16

*Dobro je slaviti Gospodina.*

**D**obro je slaviti Gospodina,  
pjevati imenu tvome, Svevišnji;  
naviještati jutrom ljubav tvoju  
i noću vjernost tvoju.

\*\*\*\*\*

Ko palma cvate pravednik  
i raste ko cedar libanonski.  
Zasađeni u domu Gospodnjemu  
cvatu u dvorima Boga našega.

\*\*\*\*\*

Rod donose i u starosti,  
sočni i puni svježine:  
da navijeste kako je pravedan Gospodin,  
Hrid moja,  
onaj na kome nema nepravde.

\*\*\*\*\*

**Drugo čitanje:** 1Kor 15, 54-58

*Daje nam pobjedu po Isusu Kristu.*

## Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

**B**raćo!  
Kad se ovo raspadljivo  
obuče u neraspaljivo  
i ovo smrtno obuče u besmrtnost,  
tada će se obistiniti riječ napisana:  
*Pobjeda iskapi smrt.*  
*Gdje je, smrti, pobjeda tvoja?*  
*Gdje je, smrti, žalac tvoj?*  
Žalac je smrti grijeh,  
snaga je grijeha Zakon.  
A hvala Bogu koji nam daje pobjedu  
po Gospodinu našem Isusu Kristu!  
Tako, braćo moja ljubljena,  
budite postojani,  
nepokolebljivi,  
i obilujte svagda u djelu Gospodnjem  
znajući da trud vaš  
nije neplodan u Gospodinu.

**Riječ Gospodnja**

**Evandjelje:** Lk 6, 39-45

*Iz obilja srca usta govore.*

## Čitanje svetog Evandjelja po Luki

**U**ono vrijeme:  
Kaza Isus učenicima prisposobu:  
„Može li slijepac slijepca voditi? Neće li obojica u jamu upasti? Nije učenik nad učiteljem. Pa i tko je posve doučen, bit će samo kao njegov učitelj.

Što gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svome ne opažaš? Kako možeš kazati bratu svomu: 'Brate, de da izvadim trun koji ti je u oku', a sam u svom oku brvna ne vidiš? Licemjere! Izvadi najprije brvno iz oka svoga pa ćeš onda dobro vidjeti izvaditi trun što je u oku bratovu.

Nema dobra stabla koje bi rađalo nevaljalim plodom niti stabla nevaljala koje bi rađalo dobrim plodom. Ta svako se stablo po svom plodu poznaje. S trnja se ne beru smokve niti se s glova grožđe trga.

Dobar čovjek iz dobra blaga srca svojega iznosi dobro, a zao iz zla iznosi zlo. Ta iz obilja srca usta mu govore.“

**Riječ Gospodnja**

## Dobrota sakrivena u dubini srca

**G**ovor je kušnja ljudi“ kaže mudri Sirah, a Isus zaključuje „Iz obilja srca usta govore“. Kao i sve što je ljudsko, i naš je govor obilježen našom ranjenošću te se često događa da upravo riječima ranjavamo druge, ali i sami sebe. Osobito se to događa danas kada ljudi pretjerano naglašavaju slobodu govora pa se sve više toleriraju grube riječi, štoviše i uvrede.

Naše riječi progovaraju više od njih samih, govore zapravo o nama. Čistoća srca i naša dobrota vidljive su najprije u našim riječima. Stoga razmislimo danas o svome govoru i pogledajmo sebe u svjetlu svojih riječi.

Služba riječi 294/19

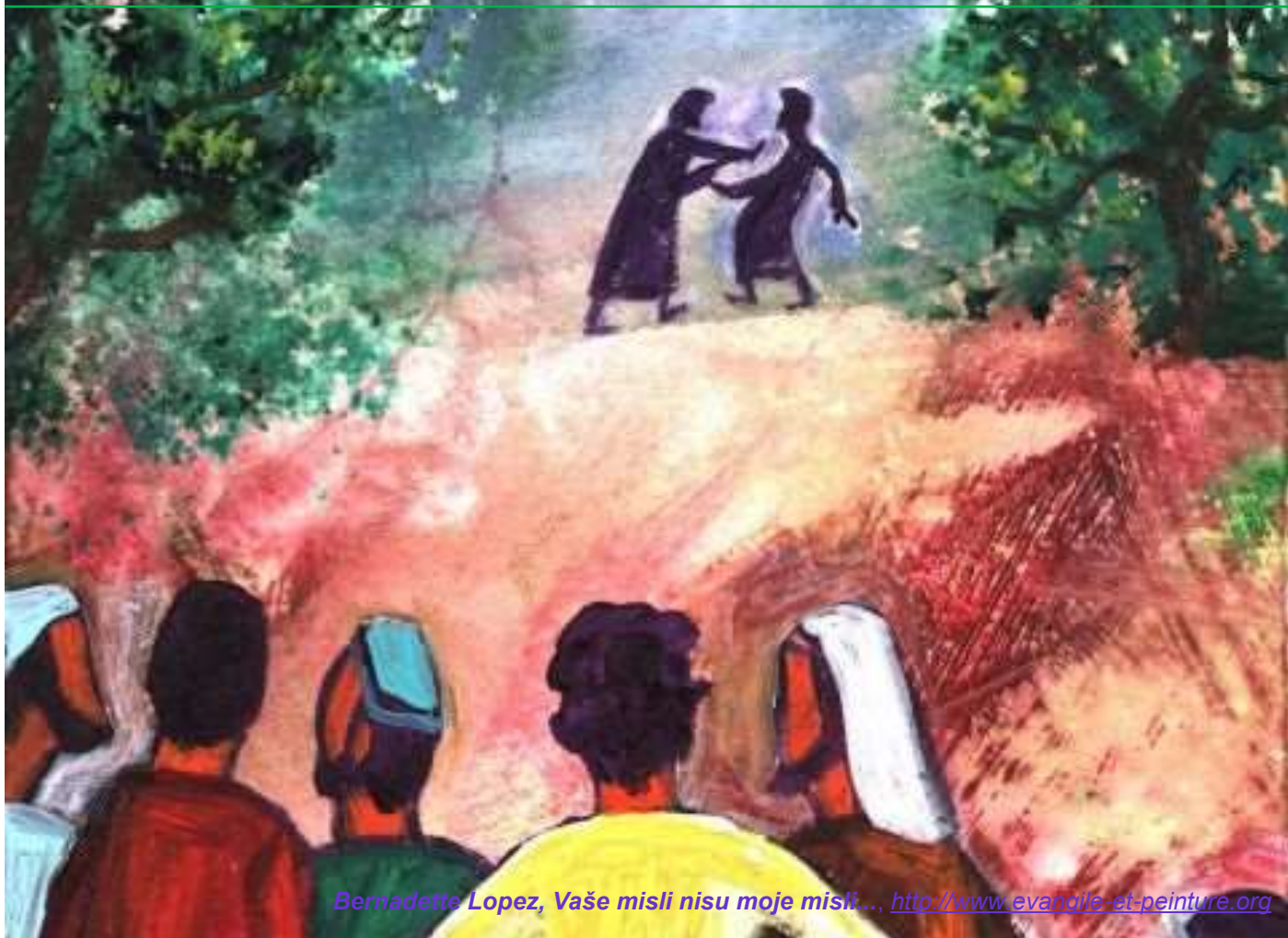
**Z**a prvo čitanje na osmu nedjelju kroz godinu uzeta je mudrost iz Knjige Sirahove koja opisuje kakvu moć djelovanja ima ljudska riječ. Saznajemo, da vrijednost čovjeka određuje njegov govor, ali i to da vrijednost čovjeka prosuđuje se prema njegovim riječima. Ta mudrost je i danas jako aktualna, jer nažalost, previše je ne samo praznih riječi, već i lažnih riječi ne samo oko nas, već i u nama.

**U** drugom čitanju sveti Pavao potiče svoje vjernike iz Korinta, a s njima zajedno i nas, da budemo postojani i ustrajni i činimo sve što možemo za Gospodinovu stvar, jer znamo da naši naponi učinjeni za Gospodina nisu uzaludni. Napor za Gospodinovu stvar jednaka je ljubavi prema bližnjem, kako to znamo iz Isusovog učenja: sve ono, što iz ljubavi činimo drugima, njemu smo učinili.

**U** evanđelju Isus upozorava svoje učenike da ne sude drugima. Ovo evanđelje možemo tumačiti na mnogo načina. Sigurno će biti onih, i to s pravom, koji će držati da ovo evanđelje osuđuje umišljene, uobražene ljude, koji vjeruju da sve znaju bolje od drugih. I nas smetaju takvi nadmeni ljudi.

Sigurno će biti i takvih koji će iz ovog evanđelja iščitati osude nad vođama naroda zaslijepljenim od vlasti. S pravom, jer vlast mnoge zaslijepi, a ljudi se lako prepuštaju vođama koji mnogo obećavaju. Ali nije vjerojatno da je Isus takvu vrstu pouke namjeravao dati svojim slušateljima. Evanđelje uvijek cilja dublje od površnog ljudskog ponašanja. Isus i ovom prilikom želi reći nešto važno o ljudskoj naravi, osobito želi ukazati gdje su korijeni dobrote odnosno zloće.

Radosna i oslobađajuća vijest ovog evanđelja najavljuje se u završnoj rečenici: „Dobar čovjek, iz dobre riznice svog srca, iznosi dobro.“ To znači da je moguće biti dobar. Uvjet tomu je, međutim, da



Bernadette Lopez, *Vaše misli nisu moje misli...*, <http://www.evangelie-et-peinture.org>

prihvatimo i tu mogućnost, da smo u stanju učiniti zlo. Danas je previše onih koji zlo uvijek traže u drugome, a sebe međutim stalno proglašavaju žrtvom.

Iz ovog evanđelja možemo naučiti tri istine:

Prva istina je da za naše ponašanje uvijek lakše nalazimo opravdanje nego za ponašanje drugoga. To je do stanovite mjere razumljivo, jer sebe bolje poznajemo od drugih, lakše možemo objasniti zašto smo nešto učinili. Međutim, drugog čovjeka ne poznajemo iznutra, ne možemo točno razumjeti motive njegovog ponašanja. Zato trebamo biti oprezni prije nego bismo izrekli svoj sud o njemu.

Druga istina je da svi imamo „dva srca“: jedno dobro srce iz kojega izviru dobra djela i jedno „loše srce“ iz kojeg izviru loši plodovi. Isus ovdje dotiče jedno općenito psihološko načelo, što su ga psiholozi našeg doba nazvali sjenom koja živi u nama. Što se netko smjelije suočava sa

sjenom svoje osobnosti, to brže napreduje prema osobnoj zrelosti. Jedan od sjajnih darova naše katoličke vjere je sveta ispovijed, u tijeku koje se uvijek nanovo suočavamo s tamnim mrljama naše duše i naše savjesti, otklanjamo ih od sebe i poistovjećujemo se sa svjetlom i dobrotom koja je u nama. Kršćanski duhovni život ne odnosi se samo na održavanje moralnih pravila, već raspolaže sa jedinstvenom snagom oblikovanja čovjeka.

Treća je istina da nismo dovoljni sami sebi, već nam je potreban takav učitelj koji će nas usmjeriti na životnom putu. Isus je jednom drugom prilikom samog sebe postavio pred oči svojih učenika, kao jedinog vjerodostojnog učitelja. I mi životne istine trebamo naučiti od njega. Veličanstvena poruka ovog evanđelja je da smo sposobni za dobro, samo trebamo obratiti pozornost na dobrotu koja tinja u dubini našeg srca, koju je dobri Bog usadio

Mihály Szentmártony: *Očarani Božjom Riječju*

## Pokora

### Obraćenje

**P**oziv na obraćenje i pokoru, prorok Joel uputio je pošto su skakavci opustošili polja i uništili ljetinu. Prorok Joel bio je hramski prorok i sljedbenik teologije nastale na Ponovljenom zakonu. Stoga i za navedeno pustošenje polja ne traži redovite uzroke u prirodi nego ih tumači kao posljedicu grijeha, otpada od Boga, te kao snažni Božji znak, opomenu i poziv na obraćenje.

Unutarnje obraćenje praćeno je vanjskim znakovima kako stoji u uvodnoj rečenici: "Sada, govori Gospodin, vratite se k meni svim srcem svojim posteć, plačuć i kukajuć". Post označuje tjelesno očišćenje, plakanje i kukanje emocionalni i verbalni izraz kajanja i žalosti. Pozivom "razderite srca, a ne halje svoje", prorok upozorava da vanjski izrazi pokore i obraćenja sami po sebi ne znače ništa ako ne uslijede nakon obraćenja ili ako ne stvaraju ugođaj koji vode prema njemu.

Joel ističe nezaobilaznost hramskog bogoslužja. Svećenici su prvi pozvani na pokoru, na okupljanje naroda i molitvu za nj. Svi pripadnici naroda od najmlađih do najstarijih pozvani su okupiti se u Hramu. Obraćenje, zajedništvo, molitva i pokora umilostivit će Boga i odgovoriti na pitanje pogana: "Gdje im je Bog?" Bog, "ljubomorani na zemlju svoju, smilova se svom narodu."

### Pomirite se s Bogom!

**U**samu bit apostolskog djelovanja spasa poziv na obraćenje, pomirenje s Bogom. Apostoli "Kristovi poslanici", taj poziv ne upućuju u vlastito nego u Kristovo ime, u ime onoga koji ih je poslao.

Pomirenje ovisi o čovjeku. Bog je svoj korak učinio u Kristu, po njemu je ponudio milost pomirenje. Pomirenje s Bogom znači prihvaćanje Krista. Izrazom: "Umjesto Krista zaklinjemo", Pavao naglašava važnost pomirenja za cjelokupan čovjekov život.

### Pravednost

**P**ost, molitva i dobra djela su izrazi židovske pobožnosti kojom se želi postići pravednost. Pozivom "Pazite da svoje pravednosti ne činite pred ljudima da vas oni vide" Isus želi istaknuti unutarnju vrijednost pokorničkih čina. Dobra djela ne smiju služiti za samopromaknuće i hvalisanje. Tako postaju i štetna jer služe čovjekovoj taštini i sebičnosti. Isus, dakle, nije protiv vanjskog izražavanja pobožnosti, protiv javne molitve, posta i djela milosrđa nego protiv zlorabe istih.



## *Pepelnica ili Čista srijeda*

**P**epelnica ili Čista srijeda je prvi dan korizme, četrdesetodnevne priprave za Uskrs.

Na Pepelnicu je zapovijedani post i nemrs.

Početak priprave za Uskrs obilježen je vidljivim znakom pepeljanja. Tim činom, vjernici potvrđuju da su spremni na obraćenje, post, pokoru, molitvu i vršenje dobrih djela.

Pepeo označava, također, čovjekovu grešnost, ali i tugu izazvanu nesrećom, te patnju prouzročenu grijehom.

Posipanjem pepelom, čovjek javno priznaje da je grešan.

Pepeo se blagoslivlje na misi na Pepelnicu.

Dobiven je od maslinovih grančica blagoslovljenih na Cvjetnicu prethodne godine.

Dok svećenik posipa svakog vjernika po glavi ili mu čini znak križa pepelom na čelu, izgovara:

*- Obratite se i vjerujte evanđelju!*

ili

*- Sjeti se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti!*



Jan Richardson , *Ash Wednesday Cross* , <http://paintedprayerbook.com>

Prvo čitanje: JI 2, 12-18

*Razderite srca, a ne halje svoje!*

## Čitanje Knjige proroka Joela

Sada, govori Gospodin,  
vratite se k meni svim srcem svojim  
postec, plačuć i kukajuć.

Razderite srca, a ne halje svoje!

Vratite se Gospodinu, Bogu svome,  
jer on je nježnost sama i milosrđe,  
spor na ljutnju, a bogat dobrotom,  
on se nad zlom ražali.

Tko zna neće li se opet ražaliti,  
neće li blagoslov ostaviti za sobom!

Prinose i ljevanice

Gospodinu, Bogu našem!

Trubite u trublju na Sionu!

Sveti post naredite,  
oglasite zbor svečani,  
narod saberite,  
posvetite zbor.

Saberite starce, sakupite djecu,  
čak i nejač na prsima.

Neka ženik iziđe iz svadbene sobe,  
a nevjesta iz odaje.

Između trijema i žrtvenika  
neka tuže svećenici,  
sluge Gospodnje.

Neka mole:

„Smiluj se, Gospodine, svojem narodu“

Ne prepusti baštine svoje sramoti,  
poruzi naroda.

Zašto da se kaže među narodima:  
Gdje im je Bog?“

Tad Gospodin,  
ljubomoran na zemlju svoju,  
smilova se svom narodu.

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 51, 3-6a.12-14.17

*Smiluj se, Gospodine, jer  
sagriješismo!*

Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome,  
po velikom smilovanju  
izbriši moje bezakonje!

Operi me svega od moje krivice,  
od grijeha me mojeg očisti!

\*\*\*\*\*

Bezakonje svoje priznajem,  
grijeh je moj svagda preda mnom.

Tebi, samom tebi ja sam zgriješio  
i učinio što je zlo pred tobom!

\*\*\*\*\*

Čisto srce stvori mi, Bože,  
i duh postojan obnovi u meni!

Ne odbaci me od lica svojega  
i svoga svetog duha ne uzmi od mene!

\*\*\*\*\*

Vrati mi radost svoga spasenja  
i učvrsti me duhom spremnim!

Otvori, Gospodine, usne moje,  
i usta će moja navješćivati hvalu tvoju.

\*\*\*\*\*

**Drugo čitanje:** 2Kor 5, 20 - 6, 2

*Pomirite se s Bogom ...  
Evo, sad je vrijeme spasa!*

## Čitanje Druge poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

**B**raćo!  
Kristovi smo poslanici;  
Bog vas po nama nagovara.  
Umjesto Krista zaklinjemo:  
dajte, pomirite se s Bogom!  
Njega koji ne okusi grijeha  
Bog za nas grijehom učini  
da mi budemo pravednost Božja u njemu.

Kao suradnici opominjemo vas  
da ne primite uzalud milosti Božje.  
Jer on veli:  
*“U vrijeme milosti usliših te  
i u dan spasa pomogoh ti.”*  
Evo sad je vrijeme milosno,  
evo sad je vrijeme spasa!

**Riječ Gospodnja**

**Evandjelje:** Mt 6, 1-6.16-18

*Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti,  
uzvratit će ti.*

## Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

**U**ono vrijeme:  
Reče Isus svojim učenicima:  
„Pazite da svoje pravednosti ne činite  
pred ljudima da vas oni vide. Inače nema  
vam plaće u vašeg Oca koji je na  
nebesima. Kada dakle dijeliš milostinju, ne  
trubi pred sobom, kako to po sinagogama  
i ulicama čine licemjeri da bi ih ljudi hvalili.  
Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću.  
Ti naprotiv, kada daješ milostinju — neka  
ti ne zna ljevica što čini desnica, da tvoja  
milostinja bude u skrovitosti. I Otac tvoj,  
koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti!  
Tako i kad molite, ne budite kao  
licemjeri. Vole moliti stojeći u sinagogama  
i na raskršćima ulica da se pokažu  
ljudima. Zaista, kažem vam, primili su  
svoju plaću. Ti naprotiv, kad moliš, uđi u  
svoju sobu, zatvori vrata i pomoli se  
svomu Ocu koji je u skrovitosti. I Otac tvoj,  
koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti. I kad  
postite, ne budite smrknuti kao licemjeri.  
Izobličuju lica da pokažu ljudima kako  
poste. Zaista, kažem vam, primili su svoju  
plaću. Ti naprotiv, kad postiš, pomaži  
glavu i umij lice da ne zapaze ljudi kako  
postiš, nego Otac tvoj, koji je u skrovitosti.  
I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit  
će ti.“

**Riječ Gospodnja**

## Pepelnica

Danas započinje korizma. Pred nama je 40 dana koje ćemo zasigurno ispuniti postom, pokorom, djelima milosrđa, intenzivnijom molitvom, sudjelovanjem na pobožnostima križnog puta i sličnim duhovnim sadržajima. Ukoliko smo bili danas na misi, vjerojatno smo pristupili obredu pepeljenja. Iako su nam još u mislima prisutne riječi koje svećenik izgovara prilikom tog čina: "Sjeti se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti" prisjetimo se riječi iz današnjeg Evanđelja koje Krist upućuje svojim učenicima: "Pazite da svoje pravednosti ne činite pred ljudima da vas oni vide. Inače, nema vam plaće u vašeg Oca koji je na nebesima." U židovskom narodu pod riječju "pravednost" podrazumijevala su se dobra djela koja čovjeka čine pravednim pred Bogom. Za Židove to su bila milostinja, molitva i post. Vidjevši da farizeji robuju zakonu i svojem ugledu, Isus poučava svoje učenike kako moliti, postiti i iskazivati milosrđe.

*Ti naprotiv, kada daješ milostinju - neka ne zna tvoja ljevica što čini desnica, da tvoja milostinja bude u skrovitosti.*

Iako trebamo biti velikodušni neovisno o vremenu, ipak u vrijeme došašća i korizme imamo više samilosti i milosrđa za siromašne, napuštene, obespravljene i sve one koji se osjećaju na bilo koji način odbačeno. Lijepo je sudjelovati u brojnim akcijama koje se organiziraju za pomoć potrebnima, ali zapitajmo se zašto to činimo. Jesmo li milosrdni prema drugima i bez tih akcija? Pomažemo li ljudima samoinicijativno ili uvijek nam treba neki poticaj u tome?

*Ti naprotiv, kad moliš, uđi u svoju sobu, zatvori vrata i pomoli se svomu Ocu koji je u skrovitosti.*

Znamo da je u čovjekovoj prirodi potreba da se istakne i bude zapažen pa te karakteristike naziremo i u njegovoj molitvi. Tako pojedini ljudi kao da ne znaju da se u svakodnevnom životu ogleda snaga njihove molitve pa kao farizeji vole moliti obilazeći kipove i oltare, stojeći na vidljivim mjestima s krunicom u



Bernadette Lopez, <http://www.sjsh.org>

ruci, želeći se prikazati što pobožniji pred ljudima. Istodobno u njihovim životima vidimo nesklad i nemir. Isus nas svojim primjerom i riječima poučava da treba, ali i kako treba moliti. Tako prava molitva mora biti ponizna pred Bogom i pred ljudima, ona je više izraz srca nego usana, puna povjerenja u Očevu dobrotu te obavljena u skrovitosti. Ovdje treba naglasiti da Isus nije protiv javne i zajedničke molitve, nego protiv onakve kojoj je samo cilj da je drugi opaze.

*Ti naprotiv, kad postiš, pomaži glavu i umij lice da ne zapaze ljudi kako postiš, nego Otac tvoj, koji je u skrovitosti.*

**Z**a vrijeme korizme mnogi ljudi poste o kruhu i vodi, odriču se konzumiranja mesa, slatkiša, alkohola, cigareta, korištenja internetom i mobitelom. Uglavnom svi manje-više znamo tko se čega odrekao, a Isus nas poziva da budemo samozatajni u postu. Svjedoci

smo kako su osobe koje se odreknu alkohola ili cigareta nervozne, dok neki koji poste o kruhu i vodi nisu sposobni obavljati svoje dužnosti... Zar je to smisao posta? Ili da ljudi oko nas ispaštaju zbog naše pobožnosti? Zašto nam je teško postiti u skrovitosti? Možda zato što živimo u vremenu kad sve o sebi, osim grijeha, želimo priopćiti ljudima.

Vidimo da Isus daje svojim učenicima nova obilježja milosrđa, molitve i posta. Suprotstavlja se dotadašnjem farizejskom načinu jer je vidio da je taj način neiskren i duhovno beskoristan. Oni, koji su bili milosrdni, molili u prvim redovima i postili i više od propisanog, sve su to činili samo svojim tijelom, ne i svojim srcem. Zato nisu prepoznali obećanog Mesiju. Stoga nas Isus na početku korizme poučava na koji način biti milosrdan te kako postiti i moliti da bismo, za razliku od farizeja, mogli prepoznati Uskrsnulog Krista.

ssf.hr

## Liturgijska duhovnost Pepelnice: obred pepeljenja

**P**okornička priprava na Uskrs trajala je od jednog ili dva tjedna (početak 3. st.) da bi već u sljedećem stoljeću trajala četrdeset dana, po kojima je i dobila naziv - korizma (lat. Quadragesima- četrdeset). Započinjala je prvom nedjeljom korizme, a završavala na Veliki četvrtak. Međutim, od 6. stoljeća korizma započinje na Pepelnicu, tako da se povećala na 44 dana.

Nastanak Pepelnice možemo tražiti u praksi drevne kanonske pokore. Naime, kad bi neki kršćanin počinio neki osobito težak (redovito javan) grijeh, trebao je nekoliko godina činiti strogu pokoru, da bi nakon takve kušnje bio pomiren i primljen u puno zajedništvo Crkve na Veliki četvrtak. Oni pokornici koji su bili smatrani dostojnima da određene godine na Veliki četvrtak budu pomireni, ulazili bi u posebno vrijeme priprave koje je trajalo cijelu korizmu. Taj ulazak u neposrednu (korizmenu) pripravu za pomirenje bio je označen obredom pepeljenja. Međutim, budući da je u ono vrijeme bilo nezamislivo da se bilo kakav pokornički čin slavi nedjeljom, ti su pokornici primali pepeo u srijedu koja prethodi prvoj korizmenoj nedjelji. Uskoro su i ostali vjernici iz pobožnosti toga istoga dana počeli primati pepeo, tako da je za sve korizma započinjala na Pepelnicu, a ne više na Prvu nedjelju korizme.

Tako je korizma uskoro zadobila trostruko značenje: bila je vrijeme neposredne priprave pokornika na pomirenje na Veliki četvrtak, priprave katekumena (izabranika) na krštenje u Vazmenom bdijenju i ostalih vjernika na vazmena slavlja. Bilo je razmišljanja u posljednjoj liturgijskoj reformi da se Pepelnica dokine, pa da korizma opet započinje Prve korizmene nedjelje, ali je Pepelnica ipak zadržana, za što je, čini se, osobito zaslužan papa Pavao VI.

### Pepeo u Bibliji

U Starom zavjetu pepeo označava propadljivost. Tako Bog govori palom Adamu: *“Ta iz zemlje uzet si bio - prah si, u prah ćeš se i vratiti”* (Post 3,19). Jednako tako pepeo označava smrtnost. Budući da po je po grijehu čovjek zaslužio smrt, pepeo je također označava grešnika. Zanimljivo je da je u židovskom bogoslužju pepeo također znak čišćenja. Međutim, pepeo je u Židova ponajviše znak duboke molitve, kako to rječito pokazuje slijedeći primjer iz knjige o Esteri:

*“Mordokaj doznade za sve što se dogodilo: razdera na sebi haljine, navuče kostrijet, posu se pepelom i prođe posred grada kukajući glasno i gorko. Dođe samo do kraljevih vrata, jer s onom kostrijeti na sebi ne mogaše kroz njih proći. U svakoj je pokrajini, svuda gdje se doznala kraljeva riječ i njegov proglas, među Židovima*

*zavladala žalost: postili su, plakali i jadikovali. Mnogima od njih kostrijet i pepeo posta ležaj. (...) I kraljica se Estera, obuzeta smrtnom tjeskobom, uteče Gospodinu; pošto svuče sa sebe sjajne haljine, navuče odjeću tjeskobe i žalosti, te umjesto skupocjenim mirisima posu glavu pepelom i prahom”.*(Est 4,1-3.17k-l)

Pepeo redovito zajedno s kostrijeću bio je također poseban znak vršenja pokore. Obično je pratio molitve za oprostjenje grijeha, kada je prijetila velika opasnost (Božja kazna), kao što se to vidi u primjeru Knjige o Joni:

*“Glas doprije do kralja ninivskoga: on ustade s prijestolja, skide plašt sa sebe, odjenu se u kostrijet i sjede u pepeo”.* (Jon 3,6)

Naravno, proroci, koji su i inače ustajali protiv izvanjskosti kulta, dizali su glas protiv izvanjskog posta koji nije popraćen iskrenim obraćenjem i dobrim djelima.

U Novom zavjetu pepeo se spominje nekoliko puta, a i Isus ga navodi, opet zajedno s kostrijeću, kao poznat i razumljiv znak pokore i obraćenja:

*“Jao tebi, Korozaine! Jao tebi, Betsaido! Da su se u Tiru i Sidonu zbila čudesa koja su se dogodila u vama, odavna bi se već oni u kostrijeti i pepelu bili obratili.”* (Mt 11,21, Usp. Lk 10,13).

## **Pepeljenje u kršćanskom bogoslužju**

**P**epeo kao znak pokore i obraćenja rano se javlja u kršćanskom bogoslužju. Pepeljenje se javlja i prije 6. stoljeća, a pepeljenje svih vjernika na Pepelnicu izrijekom spominje se u 13. st.

U dosadašnjem Misalu blagoslov pepela na Pepelnicu slavio se izvan mise, a sastojao se od čak četiri molitve blagoslova. Pepeljenje vjernika vršilo se uz riječi: *“Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah obratiti!”* Tek nakon toga slijedila je misa.

U današnjem misalu blagoslov pepela, uključen je u misu. Ispušta se pokajnički čin, a blagoslov pepela dolazi iza homilije. Nudi se na izbor jedna od dvije molitve blagoslova pepela. U obje je molitve naglašen pozitivni vid korizmene pokore, a u tom je smislu osobito vrijedna druga molitva. Naime, iako smo prah i pepeo, Božjom se dobrotom možemo ponadati da ćemo korizmenim vježbanjem postići i novinu života i sličnost s uskrsnim Kristom:

*„Bože, ti ne želiš grešniku smrt, već obraćenje. Dobrotivo nam usliši molitve i blagoslovi ovaj pepeo kojim ćemo posuti glave. Znamo da smo prah i pepeo i da ćemo se u prah obratiti. Daj da revnim korizmenim vježbanjem postignemo oprostjenje grijeha i novinu života na sliku Sina tvoga uskrsloga”.*

Za samo pepeljenje se uz prethodnu formulu nudi i ona evanđeoska: *“Obratite se i vjerujte evanđelju”.*

Danas je čest slučaj da se obred pepeljenja prenosi na prvu korizmu nedjelje, za vjernike koji nisu mogli primiti pepeo na Čistu srijedu, koja je radni dan. I nama se čini da je to dobro. Naime, prikladnije je, unatoč drevnoj odredbi da se nedjeljom ne bi smjeli činiti pokornički čini, slaviti ovaj obred nedjeljom, negoli, zbog krutog držanja starog pravila, lišiti većinu vjernika ovog posebnog znaka ulaska u korizmu.

## Papa Franjo

### Amoris laetitia - Radost ljubavi

*Posinodalna apostolska pobudnica biskupima, prezbiterima i đakonima, posvećenim osobama, kršćanskim supruzima i svim vjernicima laicima o ljubavi u obitelji*

#### Drugo poglavlje

##### Stvarnost i izazovi obitelji

31. Dobrobit obitelji presudna je za budućnost svijeta i Crkve. Izrađene su nebrojene studije o braku i obitelji, o njihovim sadašnjim problemima i izazovima. Dobro je posvetiti pozornost konkretnoj stvarnosti, jer „zahtjevi i pozivi Duha odzvanjaju i u samim događajima povijesti“, preko kojih „Crkva može biti vođena k dubljoj spoznaji neiscrpiva otajstva braka i obitelj“. Neću pokušati ovdje predstaviti sve ono što bi se moglo reći o raznim temama vezanim uz obitelj u današnjim okolnostima. Ali budući da su sinodski oci istražili stvarnost obitelji cijeloga svijeta, držim korisnim predstaviti neke od njihovih pastoralnih spoznaja i tome pridodati neke druge brige koje su plod moga vlastitog iskustva.

##### Sadašnje stanje obitelji

32. „Vjerni Kristovu učenju promatramo stvarnost obitelji u svoj njezinoj složenosti, s njezinim svjetlima i njezinim sjenama. [...] Antropološko-kulturna promjena utječe danas na sve

vidove života i zahtijeva analitički i raznolik pristup.“ Prije nekoliko desetljeća španjolski su biskupi uočili da u obitelji postoje veći prostori slobode „s pravednom raspodjelom zaduženja, odgovornosti i zadaća. [...] Snažnije isticanje osobne komunikacije među supružnicima pridonosi očovječenju obiteljskog života. [...] Ni društvo u kojem živimo ni ono prema kojem idemo ne omogućuju nekritičko preživljavanje starih oblika i modela.“ Ali „svjesni smo osnovnog smjera u kojem se kreću antropološko-kulturne promjene, zbog kojih se pojedinci u osjećajnom i obiteljskom životu više ne mogu, kao nekoć, osloniti na društvene poveznice.“

33. S druge strane „treba uzeti u obzir sve veću opasnost pretjeranog individualizma, koji izobličuje obiteljske veze i u konačnici promatra svakog člana obitelji kao jedan otok, što ima za posljedicu da, u određenim slučajevima, prevladava poimanje pojedinca kao osobe koja izgrađuje samu sebe prema vlastitim željama koje se shvaćaju kao neka apsolutnost“. „Napetosti što ih stvara pretjerana individualistička kultura posjedovanja i užitka dovode do netrpeljivosti i nasilništva u obitelji.“ Tome bih također htio pridodati današnji brzi ritam života, stres i organizaciju društva i rada, jer sve su to kulturni čimbenici koji dovode u opasnost mogućnost donošenja



trajnih odluka. Istodobno, susrećemo također raširenu neizvjesnost i dvoznačnost. Primjerice, cijeni se personalizacija koja teži autentičnosti kao opreci unaprijed utvrđenim ponašanjima. To je vrijednost koja može pogodovati spontanosti i boljem korištenju vlastitih talenata, ali ako je pogrešno usmjerena, može iznjedrati stavove stalnog nepovjerenja, straha od obveza, samoživost i nadmenost. Sloboda izbora omogućuje planirati svoj život i odnjegovati ono najbolje u sebi. No ako ta sloboda nema plemenite ciljeve i osobnu disciplinu, izrodi se u nesposobnost velikodušnog sebedarja. Doista, u mnogim zemljama u kojima opada broj brakova, sve je veći broj onih koji odlučuju živjeti sami ili jednostavno provoditi vrijeme zajedno bez stupanja u brak. Možemo također istaknuti hvalevrijednu brigu za pravdu; ali, ako je pogrešno shvaćena, ona pretvara građane u klijente zainteresirane isključivo za pružanje usluga.

34. Kada te činjenice utječu na način na koji se shvaća obitelj, može se dogoditi da se ona pretvori u prolazno mjesto, čemu se pojedinac utječe kada mu to odgovara, ili gdje se ide tražiti prava, dok odnosi bivaju prepušteni promjenjivim vjetrovima želja, i okolnosti. Naposljetku, danas je lako istinsku slobodu pomiješati sa shvaćanjem prema kojem svaki pojedinac može činiti što ga je volja, kao da izvan pojedinaca ne postoje istine, vrednote, načela koja nas usmjeravaju,

kao da se može činiti sve što se hoće i da je sve dopušteno. U takvim okolnostima, bračni ideal, označen isključivošću i stabilnošću, na kraju biva uništen časovitim probitcima ili prevrtljivostima sjetilnog života. Strah od samoće i želja za prostorom zaštite i vjernosti idu ruku pod ruku s rastućim strahom od zarobljenosti odnosom koji bi mogao ugroziti zadovoljavanje osobnih težnji i postizanje osobnih ciljeva.

35. Kao kršćani ne smijemo prestati zagovarati brak samo zato da bismo izbjegli suprotstavljanje suvremenom senzibilitetu, da bismo bili moderni, ili zbog osjećaja bespomoćnosti pred moralnim i ljudskim srozavanjem. Time bismo lišili svijet vrednota koje možemo i moramo pružiti. Sigurno da nema smisla ograničiti se na puko retoričko prokazivanje današnjih zala, kao da bi to moglo nešto promijeniti. Nema isto tako koristi od toga da pokušamo nametnuti pravila snagom vlasti. Ono što se od nas traži jest odgovoran i velikodušan trud da se predstave razlozi i motivacije za opredjeljenje za brak i obitelj i na taj način pomogne muškarcima i ženama da budu spremniji odgovoriti na milost koju im Bog nudi.

36. Moramo biti u isti mah i ponizni i realisti, kako bismo uvidjeli da su pokatkad naš način predstavljanja kršćanskih uvjerenja i način na koji postupamo s ljudima pomogli izazvati ono na što se danas žalimo. Trebamo zdravu dozu

samokritičnosti. S druge strane, često smo brak predstavljali na takav način da su njegov smisao ujedinjenja, poziv na rast u ljubavi i ideal uzajamnog pomaganja ostali u sjeni, a da se gotovo isključiv naglasak stavljao na dužnosti rađanja. Nismo isto tako osigurali dobro praćenje mladih bračnih parova u njihovim prvim godinama braka, s prijedlozima koji odgovaraju njihovu rasporedu, njihovu načinu razmišljanja i njihovim konkretnijim brigama. Neki put smo predstavljali teološki ideal braka na previše apstraktan način, gotovo kao nekakvu umjetnu tvorevinu, udaljen od konkretnih situacija i praktičnih mogućnosti stvarnih obitelji. To pretjerano idealiziranje, poglavito kad nismo uspijevali potaknuti povjerenje u Božju milost, nije pridonijelo tome da brak bude poželjan i privlačan, već sasvim suprotno.

37. Dugo smo mislili da smo jednostavnim isticanjem doktrinarnih, bioetičkih i moralnih pitanja, bez poticanja na otvaranje milosti, već pružili dovoljnu potporu obiteljima, učvrstili bračnu vezu i ispunili smislom njihov zajednički život. Nailazimo na teškoće u predstavljanju braka više kao dinamičnog puta osobnog razvoja i ispunjenja no kao teret koji treba podnositi cijeli život. Mučimo se također dati prostor savjesti vjernika, koji usred svojih ograničenosti vrlo često odgovaraju što je bolje moguće na evanđelje, te su sposobni ostvariti svoje vlastito razlučivanje u složenim okolnostima. Pozvani smo odgajati savjesti, a ne težiti tome da ih zamijenimo.

38. Moramo biti zahvalni na tome što većina ljudi ipak cijeni obiteljske odnose koji su trajni i označeni uzajamnim poštivanjem. Oni cijene napore Crkve da pruži savjete i pomoć u pitanjima vezanim uz rast u ljubavi, prevladavanje sukoba i odgoj djece. Mnogi cijene snagu milosti koju doživljavaju u sakramentalnom pomirenju i euharistiji, milosti koja im omogućuje nositi se s izazovima braka i obitelji. U nekim zemljama, napose u raznim dijelovima Afrike, sekularizam nije uspio oslabiti neke tradicionalne vrednote i ženidbama se stvara snažna povezanost između dvije velike obitelji, gdje se još uvijek čuva jasno definiran sustav upravljanja sukobima i teškoćama. U današnjem svijetu cijenimo također svjedočanstvo bračnih drugova koji ne samo da su se dokazali u ustrajnosti već nastavljaju zajednički projekt i čuvaju ljubav. To otvara vrata pozitivnom, toplom pastoralnom pristupu, koji omogućuje postupno produbljivanje zahtjeva evanđelja. Ipak mnogo smo puta djelovali s obrambenim stavom, rasipajući pastoralne energije prokazivanjem dekadentnog svijeta, a da nismo bili proaktivni u predlaganju putova koji vode prema istinskoj sreći. Mnogi osjećaju da poruka Crkve o braku i obitelji nije jasan odraz Isusove propovijedi i stavova, koji je predlagao zahtjevan ideal, no pritom nikada nije propuštao pokazati suosjećajnu blizinu krhkim osobama poput Samarijanke ili žene uhvaćene u preljubu.

39. To ne znači da prestajemo biti svjesni kulturne dekadencije koja ne promiče ljubav i predanost. Konzultacije koje su prethodile posljednjim dvama sinodama ukazale su na različite pokazatelje „kulture provizornosti“. Tu mislim, primjerice, na brzinu kojom ljudi prelaze iz jednog osjećajnog odnosa u drugi. Oni misle da se, kao na društvenim mrežama, ljubav može spojiti ili prekinuti po korisnikovu nahođenju, a odnos brzo „blokirati“. Mislim također na strahove vezane uz stalnu opredijeljenost, opsjednutost slobodnim vremenom i odnose u kojima se odvaguju cijene i koristi i održavaju se isključivo ako su sredstvo za liječenje usamljenosti, ako pružaju zaštitu ili da bi se dobila neka usluga. S afektivnim odnosima postupamo jednako kao s materijalnim predmetima i okolišem: sve je za jednokratnu uporabu, svatko koristi i baca, rasipa i trga, izrabljuje i cijedi sve do posljednje kapi. Zatim, zbogom. Narcisoidnost čini ljude nesposobnima gledati izvan sebe, izvan vlastitih želja i potreba. No oni koji koriste druge prije ili poslije bivaju sami iskorišteni, manipulirani i odbačeni po istoj toj logici. Također je vrijedno spomenuti da do prekida veza često dolazi kod odraslih osoba koje traže neku vrstu „autonomije“ i odbacuju ideal zajedničkog starenja, uzajamne brižnosti i pomaganja.

40. „Uz rizik da previše pojednostavimo stvari, možemo reći da živimo u kulturi koja vrši pritisak na mlade ljudi da ne zasnivaju obitelj, jer nemaju mogućnosti za

budućnost. No ta ista kultura predstavlja drugima tolike opcije da se i njih odvraća od zasnivanja obitelji.“ U nekim zemljama mnogi mladi „često su prisiljeni odgađati ženidbu zbog teškoća gospodarske, radne ili obrazovne naravi. Gdjekad to čine zbog drugih razloga, primjerice: utjecaja ideologija koje obezvrjeđuju brak i obitelj; osvjedočenja u iskustvo neuspjeha drugih bračnih parova, koje ne žele sami proživjeti; straha pred nečim naizgled prevelikim i presvetim; društvenih mogućnosti i gospodarskih prednosti nevjenčanoga zajedničkog života; pukoga osjećajnog i romantičnog poimanja ljubavi; straha od gubitka slobode i samostalnosti; odbacivanja sadržaja koji drže institucionalnim i birokratskim.“ Trebamo naći riječi, motivacije i oblike svjedočenja koja nam pomažu dotaknuti najdublje strune u mladima, tamo gdje su najsposobniji za velikodušnost, zalaganje, ljubav pa i herojstvo, kako bismo ih pozvali da oduševljeno i hrabro prihvate izazov braka.

## Hrvatska marijanska svetišta

### Svetište Blažene Djevice Marije na Trsatu

#### Marijin Trsat



Čudotvorna slika Gospe Trsatske, izvornik koji se čuva u riznici trsatskoga samostana.

### Svetište Blažene Djevice Marije

**N**ajznačajnije kvarnersko i najstarije marijansko svetište u Hrvatskoj svoju povijest temelji na predaji o prijenosu nazaretske kućice iz Svete zemlje 10. svibnja 1291. na Trsat, na trsatsku Ravnicu, a odatle 10. prosinca 1294. u Loreto, u Italiju. U trokutu Nazaret - Trsat - Loreto, Marijin Trsat postaje, na međunarodnoj razini, najpoznatije hrvatsko svetište.

Na mjestu gdje se nazaretska kućica nalazila, a zatim i nestala, krčki knezovi Frankopani podigli su crkvicu koja postaje najstarija frankopanska zadužbina i hodočasničko odredište.

Godine 1367. papa Urban V. darovao je neutješnim hrvatskim hodočasnicima sliku Majke Božje s Malim Isusom.

Slika je 1715. godine u nazočnosti izaslanstva Hrvatskoga sabora, odlukom Vatikanskoga kaptola, okrunjena s dvije krune, što je prvi takav primjer zabilježen izvan Italije, a godine 1930. papa Pio XI. počastio je trsatsku crkvu naslovom manje bazilike (basilica minor). U više od

sedamsto godina dugoj povijesti, svetište je zaprimilo niz papinskih pisama, oprosta, a u naše doba njemu je hodočastio i papa Ivan Pavao II.

Slika/ikona Bogorodice koja doji odjevenog Isusa pripisivala se radu sv. Luke. Danas se njezina iznimna umjetnička vrijednost pripisuje nepoznatom majstoru sjevernojadranskoga, mletačkoga kruga prve polovine XIV. stoljeća. Slika se čuva u samostanskoj riznici, a replika, ovjenčana zavjetnim darovima, u bazilici, na srednjem, glavnom oltaru, odmah iznad svetohraništa, kao najveća dragocjenost trsatskoga svetišta.

Kao spomenik kulture, povijesti i vjere, svetište čuva i otkriva posjetitelju, hodočasniku vrijedne barokne klesarske i slikarske radove (Giovanni Pietro T. de Pomis, fra Serafin Schön, Christophoro Tasca...) iz XVII. i XVIII. stoljeća. Vrijedi pred njima zastati: oltar sv. Franje Asiškoga, sv. Katarine, sv. Mihovila, sv. Ivana Nepomuka, sv. Nikole, kapela sv. Ane, sv. Petra Apostola, sv. Ante Padovanskoga.

Ograda od kovanog željeza (XVIII. st.)

koja zatvara svetište pripada najvrjednijim radovima hrvatskoga baroka.

Dvadeseto stoljeće podarilo je Gospinu domu ciklus Križnoga puta (Ivo Režek), vitraje (Josip Botteri) i slike o povijesti trsatskoga svetišta (Vladimir Kirin).

Bazilika je i dom ukopa članova dinastije Frankopana, junaka (Petra Kružića), uglednih građanskih obitelji (della Rovere...) te nekoliko senjsko-modruških biskupa i braće franjevac.

### **Hrvatski Nazaret Kraljica Jadrana**

**S**vetište Blažene Djevice Marije na Trsatu mjesto je "starine i pouke". Svetište koje slavi misterij utjelovljenja, obitelji i moralnih svetinja. Ono je ponajprije svetište obitelji, hrvatski Nazaret. Svakodnevno ovamo pohode pojedinci, supružnici, roditelji s djecom, mladi parovi. Dolaze Gospi Trsatskoj u traženju milosti, ustrajnosti, vjernosti, pomirenja, u nadi i molitvi za razrješenje problema, za oprostjenje grijeha, ostvarenje želja i nadanja.

I papa Ivan Pavao II. u slavu i čast svetosti obitelji, pod geslom "Obitelj - put Crkve i naroda", pohodio je trsatsko svetište 2003. godine.

Trsat je i mornarsko Marijino svetište, svetište Kraljice Jadrana - Zvijezde mora. Odredište mnogih pomoraca i njihovih obitelji, u posvetama, molitvama i zahvalama što ih Gospa "čuva, brani i nanovo sakuplja".



Pogled na crkvu iz perivoja Pogled na crkvu iz perivoja

Marijin Trsat pohode vjernici iz svih krajeva Hrvatske, osobito Primorci, Gorani, Podgorci, otočani - boduli, Ličani, Istrani... dolaze pojedinačno ili u hodočasničkim skupinama. Njemu hodočaste romari iz Slovenije, talijanskih pokrajina Furlanije i Julijske krajine, mnogi stranci ali i naši ljudi iz Europe, Amerike, Australije...

### **Dom braće franjevac**

**O**dobrenjem pape Nikole V. (1453.), knez Martin Frankopan gradi uz crkvu Blažene Djevice Marije i franjevački samostan koji postaje franjevačko središte frankopanske države.

Otada do danas, kroz više od petsto pedeset godina, nadahnuti vjerom i zaštitom Gospe Trsatske, u zajedništvu s narodom, franjevci utiskuju biljege opstojnosti Marijinoga Trsata kao hrvatske duhovne svetinje.

U izgradnji tih ciljeva osobito su se istaknuli Franjo Glavinić (1585. –1652.), graditelj svetišta i samostana i autor prve povijesti Marijinoga Trsata Historia Tersattana (1648.), Petar Francetić (1650. - 1725.), koji dovršava izgradnju

samostana i koji će odobrenjem pape Klementa IX. priskrbiti trsatskom svetištu nov časoslov i misu, Serafin Schön ( ? – 1642.), autor trideset dvije freske o Marijinom životu koje se nalaze u velikom klastru samostana, i niza drugih djela, među kojima je znamenita "Mistična večera svete Obitelji" u ljetnoj blagovaonici samostana te sluga Božji otac Vendelin Vošnjak (1861. - 1933.), koji će velikim marom Trsat pripojiti Hrvatskoj franjevačkoj provinciji (1900.)...

Samostanska knjižnica puna je dragocjenosti, rukopisa, povelja, knjiga i glazbenih zapisa. U prostoru samostana osobitošću se izdvajaju oslikana ljetna blagovaonica, samostanskom klauzom "skriven" mali klaustar, mnogima znan i svima dostupan veliki klaustar te nedavno izgrađen i uređen Marijin perivoj, prostor za velika euharistijska slavlja ali i vrijedna glazbeno-scenska događanja. Ponad perivoja, na brdu Fortica, smještene su i postaje Križnoga puta.

Sve ovo, i još mnogo toga, trajni su iskazi vrijednih materijalnih i duhovnih postignuća trsatskih franjevaca. Povijest njihovoga pastoralnog djelovanja i stvaralaštva čini i povijest trsatskoga svetišta. Priča je to puna samoprijegora i odricanja, ljepote prostora i duha, bliskosti i topline.

I zaista, malo tko se na Marijinom Trsatu, među franjevcima, ne osjeća kao kod kuće, u svome domu. Sve je tu "po mjeri malog ljudskog srca", u osjećajima i doticajima plemenitih vrlina, u nadahnućima i spoznajama istinskih vjerničkih pobožnosti.

## Stube Petra Kružića

Daj da pod stubama tvoje kuće svete  
Zaplaćem jednom kao ludo d'jete  
Jer tad će istom, meni, u polaku  
Hodu što vodi gore u visinu,  
Bol jednu sahnut pri svakom koraku,  
Cvijet jedan niknut na svakom skalinu.  
Vladimir Nazor

**N**a Trsat se nekad ponajviše dolazilo stubama, hodočastilo nerijetko i na koljenima. Nadaleko poznate trsatske stube jedan su od najljepših spomenika hrvatske marijanske pobožnosti.

Polaze iz središta Sušaka, uz lijevu obalu Rječine. Započinju s kapelom Tješiteljice žalosnih, Bogorodice s Djetetom. Dižu se s više od petsto stuba na zaravan ispred crkve i završavaju zavjetnom kapelom Petra Kružića zaštitniku pomoraca sv. Nikoli.

Danas nose ime Petra Kružića, velikoga hrvatskoga junaka u borbama protiv Turaka i osobito čuvenog u obrani grada Klisa. Petar Kružić hodočastio je na Trsat i za pobjede zahvaljivao Trsatskoj Gospi. Njoj u čast, 1513. godine podigao je i prvih 118 stuba (danas ih je 564), koje je kasnije, 1726. godine, popravio i dovršio Gabriel Franjo Aichelberg, vojni zapovjednik u Lici. Njihove zasluge zabilježene su u prohodnim trijemovima - Kružićeve na početku stuba, na Sušaku, Aichelbergove pri njihovom vrhu, na Trsatu.

I danas u svetišće na Trsatu valja poći stubama. No napomenuti treba da se one zbog relativno strmog uspona ne preporučuju osobama sa zdravstvenim problemima.

## Vjekovni zavjetni dar

**S**toljećima trsatsko svetište sabire zavjetne darove svojih hodočasnika na spomen i zahvalu za sve njihove uslišane molitve, čudotvorna spasenja, izbavljenja i ozdravljenja.

Sabrani u posebnoj kapeli, Kapeli zavjetnih darova, u kojoj bdije s osmijehom Gospa Slunjska (XV. st.), čuvaju se darovi kao svjedočanstva da su mnoge teškoće i slabosti molitvama Gospi prebrođene.

Darovi koji kvalitetom i finoćom dotiču vrijednosti umjetničkih dosega pohranjuju se u Riznici na prvom katu samostana. Tu se čuva originalna slika/ikona Gospe Trsatske (1367.), a osobito se ističu začudan relikvijar Barbare Frankopan (1476.) s trideset šest svetačkih moći te srebrni kip Madone s Djetetom (1597.), dar Tome Bakača Erdödyja. Pohranjen je tu i jedan od najstarijih poznatih primjeraka knjige tiskane na hrvatskome jeziku - molitvenik Raj Duše (1560.). Riznica trsatskoga svetišta čuva i mnoge druge dragocjenosti i vrijedi je obići.

No prostori Riznice i Kapele nisu određeni samo fizički, zidovima. Njihove duhovne prostore određuje svaki dolazak i misao hodočasnika, molitva, ophod oko oltara, klanjanje, svaka upaljena svijeća u Kapeli svijeća, svaka nova ispisana stranica u knjizi dojmova u Kapeli zavjetnih darova, svako darivanje i smirenje u molitvi, svako traženje oprosta, utjehe i nade...

Od vremena Nikole I. Frankopana do danas, do pohoda Svetoga Oca Ivana Pavla II., trsatsko je svetište sa svim oltarima, oltarnim palama, samostanom, perivojem, stubama... vjekovni zavjetni dar. Njegova je snaga sazdana od zahvale

i molitve upućene sa svih obzora (poklona) s kojih se vidi Trsat ili čuje zvon Marijinog, trsatskog zvonika. Trsatsko svetište su i svi oni lumini, kalendari, slike i molitvenici u domovima vjernika s kojima se upućuju misli Gospi Trsatskoj kao dar iskrene vjerničke pobožnosti, preporuke i zahvalnosti Blaženoj Djevici Mariji za plemenitost i zagovor, za moralnu snagu, vrlinu i nadu, za vjeru... Uzdarje za radost uzora, teškoga ali pravoga puta.



Trsatski hodočasnik - papa Ivan Pavao II.

Tekst: <http://www.kvarner.hr/>  
Fotografije: <https://hr.wikipedia.org>

## Mali vjeronaučni leksikon

### Hosana

**Hosana**, hebrejski, הוֹשִׁיעָה-נָא, הוֹשִׁיעָה נָא, *hōšî'â-nā*; grčki, ὡσαννά, *hōsanná*; latinski *hōsanná: spasi nas!*

U Starome zavjetu *hosana* je vapaj Bogu ili kralju, i svečani i zaklinjalački zaziv. U židovskom bogoslužju *hosana* je svečani poziv i bogoslužni obrazac osobito na Blagdan sjenica (Sukot).

Novome zavjetu *hosana* je usklik kojim su Židovi pozdravljali Isusa pri svečanom ulasku u Jeruzalem na Cvjetnicu (Mk 11,9-10; Mt 21,9).

Usklik *hosana* u Katoličkoj crkvi pjeva se ili kliče u euharistijskoj službi na misi u uskliku *Svet, svet, svet*.

### Hostija

**Hostija**, latinski *hostia*: žrtva. U latinskom jeziku riječ *hostija* istoznačnica je žrtvi koja se prinosa božanstvima. Crkva je prihvatila pojam hostija jer u prvom redu označuje Isusovu žrtvu. Današnji izgled i ime, hostija je dobila u dvanaestom stoljeću kada se za pričest vjernika počeo pripremati mali, tanki okrugli kruščić.

U zapadnom kršćanstvu, priprema se za slavlje katoličke euharistije i luteranske večere Gospodnje.

U pravoslavnim crkvama upotrebljava se kvasni kruh, prosfora.

### Hošea

**Hošea**, hebrejski, הוֹשֵׁעַ *hoše'a*: *Jahve je spasenje*, starozavjetni prorok, jedan od takozvanih dvanaest malih proroka. Za sebe kaže da je djelovao u Sjevernom kraljevstvu (Izrael) "u dane Uzije, Jotama, Ahaza i Ezekije, kraljeva judejskih, u dane Jeroboama, sina Joaševa, kralja izraelskog." (Hoš 1,1). To je vrijeme propasti Kraljevstva Izrael (Sjeverno kraljevstvo) negdje od 793. do 697. godine prije Krista. Sam Hošea djelovao je najvjerojatnije u vrijeme velikih političkih nemira između 750. i 730. prije Krista.

Starozavjetna proročka knjiga Hošea (Hoš), odnos naroda prema Bogu opisuje slikom neuspjelog Hošeina braka s bludnicom i imenima njegove djece. Neuspjelim brakom i rastavom od nevjerne žene Gomere i njezino odavanje bludništvu slika je Božjeg naroda koji se odao „bludništvu“ s tuđinskim božanstvima. Bog voli svoj narod, unatoč njegovom otpadništvu i duhovnom bludništvu štovanjem lažnih tuđih božanstava.

Hošea diže glas i protiv socijalnih nepravdi.



## Drvosječino oko

*Iz obilja srca usta govore.*

**N**eki drvosječa nikako nije mogao pronaći svoju najbolju sjekiru. Pomno je pretražio cijelu kuću. Uzalud, sjekire nigdje nije bilo. Počeo je sumnjati da mu ju je netko ukrao.

Obuzet tim mislima, naslonio se na prozor i promatrao. Upravo je prilazio susjedov sin.

*- Po hodu se vidi da bi mogao biti kradljivac moje sjekire! - pomisli drvosječa.*

*- I oči ga odaju kao kradljivca... i kosa...!*

Nekoliko dana kasnije nađe on svoju sjekiru ispod ležaja kamo ju je gurnuo jedne večeri kad se vratio s posla.

Radostan što je našao sjekiru, priđe prozoru. Upravo tog trenutka prolazio je susjedov sin.

*- Nije to hod kradljivca sjekira! pomisli drvosječa.*

*- Dapače, u očima mu se vidi dobrota... i kosa ga odaje kao plemenita mladića!*

**T**ako se često etiketiramo. Živimo s etiketama: nalazimo ih na hlačama, na cipelama, čak i na čelu. Posvuda vješamo etikete. Doživljavamo svijet kao kazalište u kojem svakome dajemo neku ulogu: ovaj je lijep, onaj luckast, ovaj loš, onaj izdajica...

*Po boji kravate često određujemo tko će biti ubojica a tko žrtva.*

*Isus je rekao:*

*- Ne sudite da ne budete suđeni! Jer sudom kojim sudite bit ćete suđeni. I mjerom kojom mjerite mjerit će vam se. Što gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svome ne opažaš? (Mt 7,1-3)*

## **DUHOVNE VJEŽBE u veljači i ožujku**

|                                      |   |
|--------------------------------------|---|
|                                      | <b>PU brodsko-posavska</b>  |
| <b>26. veljače - 1. ožujka 2019.</b> | <b>PU karlovačka</b><br><b>PU varaždinska</b>                     |
|                                      | <b>MUP sjedište</b>   |
| <b>12. - 15. ožujka 2019.</b>        | <b>Ravnateljstvo policije,</b><br><b>Policijska akademija</b>     |
|                                      | <b>PU krapinsko-zagorska</b>                                      |
| <b>19. - 22. ožujka 2019.</b>        | <b>PU splitsko-dalmatinska</b>                                    |
|                                      | <b>PU dubrovačko-neretvanska</b>                                  |
| <b>26. - 29. ožujka 2019.</b>        | <b>PU virovitičko-podravska</b><br><b>PU vukovarsko-srijemska</b> |

# **DUHOVNE VJEŽBE ZA BRAČNE PAROVE (Bračni susret)**



**VALBANDON  
9. - 12. TRAVNJA 2019.  
1. - 4. LISTOPADA 2019.**

## NAŠI POKOJNI

**SEMIR BABIĆ,**

PU primorsko - goranska, u službi, Rupa - Pasjak, 24. veljače 1994.

**PERICA ROSANDIĆ,**

PU brodsko - posavska, Slavonski Brod, 24. veljače 1994.

**SAKIB KOČANOVIĆ,**

PU zagrebačka, Zagreb, 2. ožujka 1993.

**MARIJAN RAŠIN,**

PU zagrebačka, 5. ožujka 1991.

**NIKOLA BIONDA,**

PU karlovačka, u službi, Karlovac, 7. ožujka 1992.

**ANTUN KRULJAC,**

PU brodsko - posavska, Slavonski Brod, 8. ožujka 1992.

**IVAN PAŠA,**

PU zagrebačka, Zagreb, 8. ožujka 1995

**POČIVALI U MIRU!**